

ETIČKI KODEKSI u lokalnoj samoupravi

Zakornitost

Nepriistrasnost

Objektivnost

Transparentnost

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Kodeksa
ponašanja službenika u gradskoj,
odnosno opštinskoj upravi

Zakoničnost

Nepristrasnost

Uvod

Vodič za građane/građanke za primjenu Kodeksa ponašanja službenika u gradskoj, odnosno opštinskoj upravi (u daljem tekstu: Kodeks ponašanja službenika) daje praktična pojašnjenja u vezi sa pojedinim, važnim, aspektima primjene ovog kodeksa od strane službenika/službenica u upravi Grada Gradiška.

Ovaj vodič je, prije svega, namijenjen građanima/građankama Gradiške, kako bi jasnije razumjeli obaveze službenika/službenica u Gradskoj upravi, a u vezi sa obavezama koje za službenike/službenice proističu iz Kodeksa ponašanja službenika, kao i obaveze službenika/službenica i tijela u Gradskoj upravi koji su nadležni za praćenje primjene Kodeksa ponašanja službenika.

Takođe, ovaj vodič za cilj ima i povećanje očekivanja javnosti u vezi sa etičkim ponašanjem službenika/službenica, te povećanje povjerenja građana/građanki u rad cjelokupne Gradske uprave. Uslijed svoje specifične prirode kao kombinacije proklamovanih načela, odnosno vrijednosti i specifičnih standarda ponašanja, Kodeks ponašanja službenika zahtijeva pojašnjenja i tumačenja radi njegove bolje primjene u praksi. Iz tog razloga, neophodno je neposredno angažovanje lokalnih vlasti ali i najšire javnosti, kako bi Kodeks ponašanja službenika istinski predstavljao moralni okvir odgovornog ponašanja.

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Kodeksa
ponašanja službenika u gradskoj,
odnosno opštinskoj upravi

Objektivnost

Transparentnost

Kodeks ponašanja službenika

Kodeks ponašanja službenika donesen je od strane ministarke uprave i lokalne samouprave Republike Srpske u martu 2017. godine. Njegovo donošenje za cilj ima očuvanje, afirmaciju i unapređenje moralnih i etičkih načela i vrijednosti u ponašanju i postupanju službenika/službenica u jedinicama lokalne samouprave u Republici Srpskoj, radi ostvarivanja zajedničkog dobra i jačanja povjerenja javnosti u rad organa jedinica lokalne samouprave. Kodeksom ponašanja službenika su utvrđeni principi djelovanja i ponašanja na osnovu kojih službenici/službenice u organima jedinica lokalne samouprave postupaju u okviru poslova radnog mjesta.

Takođe, Kodeks ponašanja službenika utvrđuje i konkretnija pravila ponašanja službenika/službenica u vezi sa sprečavanjem sukoba interesa; primanjem poklona; traženjem informacija od građana/građanki u vezi sa obavljanjem službenih poslova; neovlašćenim davanjem informacija do kojih je službenik/službenica došao/došla; političkom neutralnošću; sve do obaveza u vezi sa uzornim ponašanjem na radnom mjestu i van radnog mjesta; odijevanja; ophođenja prema građanima/građankama i dr.

Kodeks ponašanja službenika obavezuje službenike/službenice na etično ponašanje ne samo u službenim prostorijama, odnosno u vezi sa obavljanjem službene dužnosti, već i u širem kontekstu odnosa prema građanima/građankama i javnosti.

Zakornitost

Nepristrasnost

Šta predstavlja kršenje odredbi Kodeksa ponašanja zaposlenih?

Kodeks ponašanja službenika propisuje da ponašanje službenika/službenica suprotno odredbama ovog kodeksa predstavlja povredu radnih dužnosti službenika. Ove povrede mogu biti lakše i teže, u zavisnosti od toga kako ih tretira Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave.

U svakom slučaju, odluka o tome da li je bilo povreda Kodeksa ponašanja zaposlenih, te da li se radi o lakšoj ili težoj povredi, donosi se nakon provedenog disciplinskog postupka, u skladu sa posebnim pravilima utvrđenim Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave i Pravilnikom o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih u gradskoj odnosno opštinskoj upravi.

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Kodeksa
ponašanja službenika u gradskoj,
odnosno opštinskoj upravi

Objektivnost

Šta mogu/trebaju građani/građanke u vezi sa kršenjem Kodeksa ponašanja službenika?

Povrede Kodeksa ponašanja službenika, a posebno ona ponašanja za koje se utvrdi da predstavljaju teže povrede, izaziva sumnju u zakonit, odgovoran i nepristrasan rad službenika/službenica.

Ukoliko se ovakvi slučajevi ne rasprave i ne riješe na transparentan način, u skladu sa odredbama Kodeksa ponašanja službenika i posebnih procesnih pravila vođenja disciplinskog postupka, to može podrivati povjerenje javnosti i u rad same Gradske uprave. Veliki broj postupaka službenika/službenica koji potencijalno predstavljaju povredu Kodeksa ponašanja službenika ne bi mogao ni biti predmetom postupanja ukoliko građani/građanke kao korisnici usluga ne prijave sumnje u povredu, jer su oni, zbog kontakta koji imaju sa službenicima/službenicama u ostvarivanju svojih prava, često jedini koji mogu saznati za takve povrede. Stoga je izuzetno važno da građani/građanke reaguju na svaku sumnju da je došlo do povreda Kodeksa ponašanja službenika.

Transparentnost

Kodeks ponašanja službenika omogućava svakom građaninu/građanki da pisanim putem podnese pritužbu na ponašanje službenika za koje smatra da je suprotno odredbama ovog kodeksa.

Ove pritužbe razmatra Gradonačelnik, odnosno predsjednik Skupštine grada ukoliko se prijava odnosi na sekretara Skupštine grada. Ukoliko se pritužba ocijeni osnovanom, Gradonačelnik, odnosno predsjednik Skupštine grada pokrenuće odgovarajući disciplinski postupak za utvrđivanje disciplinske odgovornosti službenika/službenice.

Pritužba koja se odnosi na službenike/službenice Gradske uprave se podnosi na sljedeću adresu:

Grad Gradiška, Gradonačelnik, Vidovdanska 1a, sa naznakom: „Pritužba zbog povrede etičkog kodeksa od strane službenika/službenice“,

ukoliko se radi o pritužbi na rad službenika“,

Stručna služba Skupštine Grada Gradiška, Vidovdanska 1a, sa naznakom „Pritužba zbog povrede etičkog kodeksa od strane sekretara Skupštine grada“, ukoliko se radi o pritužbi na rad sekretara/sekretarke Skupštine.

Zakornitost

Kakve su obaveze nadležnih tijela u vezi sa pritužbama za povrede Kodeksa ponašanja službenika?

Svaka pritužba se obavezno razmatra od strane Gradonačelnika ili predsjednika Skupštine grada.

Oni su dužni razmotriti pritužbu, te pokrenuti odgovarajući disciplinski postupak protiv službenika/službenice, ukoliko pritužbu smatraju osnovanom. Sam disciplinski postupak, ukoliko do njega dođe, provodi Disciplinska komisija Grada.

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Kodeksa
ponašanja službenika u gradskoj,
odnosno opštinskoj upravi

Nepristrasnost

Pritužba se podnosi pisanim putem i treba da bude obrazložena. Iako forma pritužbe nije propisana, ista bi trebala da sadrži barem sljedeće podatke:

1. **Ime i prezime prijavioca,**
2. **Datum podnošenja pritužbe,**
3. **Navođenje odredbi Kodeksa ponašanja službenika za koje se sumnja da su povrijeđene,**
4. **Opis okolnosti, odnosno radnje za koje se smatra da predstavljaju povredu,**
5. **Ime i prezime službenika/službenice, ili opis radnog mjesta, pozicije, šaltera i sl, radi lakše identifikacije službenika/službenice,**
6. **Dokaze o učinjenoj povredi kojima se dokazuje povreda,**
7. **Potpis prijavioca.**

Po okončanom disciplinskom postupku po pritužbi, Disciplinska komisija Grada može:

1. **Obustaviti disciplinski postupak protiv službenika/službenice,**
2. **Izreći disciplinsku mjeru za povredu radne dužnosti ili**
3. **Osloboditi službenika/službenicu od disciplinske odgovornosti.**

O izricanju disciplinske mjere, odlučuje Gradonačelnik, odnosno predsjednik Skupštine grada.

Objektivnost

Koje mjere su propisane za povrede Kodeksa ponašanja službenika?

Kako je već navedeno, povrede Kodeksa ponašanja službenika mogu predstavljati teže ili lakše povrede radne dužnosti.

O kakvoj povredi se konkretno radi i da li je uopšte bilo povrede Kodeksa ponašanja službenika, odnosno povrede radne dužnosti, utvrđuje se u gore opisanom postupku, u skladu sa gore opisanim postupcima utvrđivanja disciplinske odgovornosti.

Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinica lokalne samouprave definiše sljedeće disciplinske mjere:

Za lakše povrede radnih dužnosti:

1. **Pisana opomena,**
2. **Novčana kazna do 20% neto plate službenika/službenice, u trajanju do tri mjeseca.**

Transparentnost

Za teže povrede radnih dužnosti:

1. **Novčana kazna od 20% do 30% neto plate službenika/službenice, u trajanju do tri mjeseca, sa zabranom napredovanja u službi u trajanju od jedne do četiri godine,**
2. **Premještaj na radno mjesto niže kategorije i zvanja u okviru iste stručne spreme,**
3. **Prestanak radnog odnosa.**

Pored navedenih disciplinskih mjera, određene teže povrede, odnosno ponašanja službenika/službenica u vezi sa odredbama Kodeksa ponašanja službenika mogu biti i predmetom postupaka nadležnih organa u okviru prekršajnih ili čak krivičnih postupaka, ali se ovi postupci naravno, vode u skladu sa drugim propisima.

Prijavlivanje povreda Kodeksa ponašanja službenika veoma je važno i sa ovog stanovišta, jer može omogućiti ili barem povećati mogućnost da nadležni organi saznaju za neetično postupanje službenika/službenica koje ukazuje na obilježja prekršaja ili krivičnih djela.

Zakoničnost

Nepristrasnost

Koja su prava građana/ građanki nakon prijave povrede Kodeksa ponašanja službenika?

Kodeks ponašanja službenika, kao ni pravila po kojima se vode disciplinski postupci, ne obavezuju da se lice koje je podnijelo pritužbu na ponašanje službenika/službenice u vezi sa Kodeksom ponašanja službenika, direktno obavještava u vezi sa ishodima pritužbe. Međutim, ovakva obaveza Gradske uprave proizilazi iz opštih obaveza transparentnosti rada Grada Gradiška.

Prije svega, nadležne gradske službe u okviru Gradske uprave, odnosno Gradonačelnik, najmanje jednom godišnje izvještavaju Skupštinu o svom radu, te bi se i podaci o primjeni Kodeksa ponašanja zaposlenih trebali naći u ovim izvještajima, odnosno na dnevnom redu sjednica Skupštine grada.

Takođe, a u skladu sa odredbama Zakona o slobodi pristupa informacijama, svaki građanin se može obratiti Gradskoj upravi zahtjevom za slobodan pristup informacijama, te tražiti informacije o postupanju po prijavi povrede Kodeksa ponašanja službenika.

Zahtjev za slobodan pristup informacijama može se preuzeti na internet stranici Grada Gradiška.

Kodeks ponašanja službenika, kao i druge dokumente i informacije možete preuzeti na internet stranici (www.gradgradiska.com).

Vodič

za građane/građanke
za primjenu Kodeksa
ponašanja službenika u gradskoj,
odnosno opštinskoj upravi